

Mál nr. 206/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Sjúkra- og slysáttrygging.

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Upplýsingaskylda váttryggðs.

Gögn.

1. Málskot móttakið 9. júní 2023, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 28. júní 2023, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemd M, dags. 5. júlí 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M var lagður inn sem legudeildarsjúklingur hjá Sjúkrahúsi Akureyrar (SAk) vegna alvarlegs þunglyndis þann 11. febrúar 2023. Ástæða innlagnar var rifrildi við M við kærustu sína nokkrum dögum áður. Vegna þessara veikinda sinna sótti M um bætur vegna óvinnufærni úr sjúkra- og slysáttryggingu sinni hjá V sem hafnaði bótaskyldu með bréfi dags. 27. apríl 2023. Byggði V á því að sálræn veikindi M væru ekki ný af nálinni, heldur mætti rekja þau til ástands sem var fyrir hendi áður en tryggingin var tekin. M leitaðist eftir endurskoðaðri afstöðu V þann 25. maí s.l., að fengnum nýjum gögnum en V hafnaði því og áréttaði fyrri afstöðu sína með sömu röksemdum.

M telur að V sé greiðsluskylt úr sjúkra- og slysáttryggingu vegna andlegra veikinda M. Byggir M á því að upplýsingagjöf hans við töku tryggingarinnar hafi verið fullnægjandi og í samræmi við 5. gr. skilmála tryggingarinnar og 82. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. M hafi búið við góða andlega heilsu fyrir innlögnina. Mótmælir M því að lyf sem hann fékk ávísað 14. október 2020 tengist andlegum vandamálum. Hafi hann fengið það lyf vegna skorts á svefni. Þá voru heimsóknir hans til læknis í nóvember og desember 2020 tengdar svefnvandamálum en ekki andlegum veikindum. Hafi þær komur til læknis tengst geðrænum vandamálum eiginkonu M líkt og staðfest er í fyrirbyggjandi læknisvottorði geðlæknisins A, dags. 23. maí 2023. Fyrir innlögnina í febrúar 2023 hafi M aldrei áður þurft að vera í samskiptum við geðheilsusvið SAk vegna andlegra vanheilinda.

V telur að M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína við töku tryggingarinnar. Þannig hafi hann svarað því neitandi að vera á lyfjum eða hafa verið á lyfjum. Hann svaraði einnig neitandi spurningum sem lutu að því hvort hann hafi átt við vandamál af andlegum toga. Vísar V til þriggja færslna í fyrirbyggjandi sjúkraskrá M á tímabilinu frá 14. október 2020 til 20. nóvember 2020 þar sem greiningar eru annars vegar svefnröskun og svo hins vegar andleg vanlíðan. Hann hafi fengið ávísað lyfinu Quetiapin sem flokkist til geðrofslyfja, sem draga úr einkennum vissra geðsjúkdóma. Þá vísar V til þess að hefðu svör M við fyrrgreindum spurningum um andlega vanlíðan og lyfjagjöf verið önnur, hefði umsókn hans um trygginguna verið samþykkt með eftirfarandi takmörkun váttryggingaverndar: „Undanskilið áhættu félagsins eru hvers kyns andlegir eða geðrænir kvillar og sjúkdómar sem og slys eða líkamleg einkenni sem rekja má til þeirra.“ Vísar V til a-liðar 5. gr. skilmála tryggingarinnar þar sem segir að félagið greiði ekki bætur vegna sjúkdóms sem fyrst hafði sýnt einkenni áður en váttrygging gekk í gildi nema að félagið hafi vitað um sjúkdóminn við gildistöku og veitt váttrygginguna þrátt fyrir það. V hafi hvorki verið kunnugt um að M hafi verið í lyfjameðferð, hvað þá á geðrofslyfjum, né að hann hafi leitað ítrekað á heilbrigðisstofnun vegna andlegra vandamála eða óskað aðstoðar áfallateymis vegna þess. Er það mat V að upplýsingaskylda við töku tryggingar hafi verið vanrækt og í þeim mæli að ekki teljist óverulegt, sbr. 2. mgr. 83. gr. laga nr. 30/2004. Vísar V til máls nefndarinnar nr. 48/2018 máli sínu til stuðnings.

Í viðbótarathugasemdum sínum hafnar M því í fyrsta lagi að hafa ítrekað leitað á heilbrigðisstofnun vegna andlegra vandamála eða óskað aðstoðar áfallateymis vegna þess. Líkt og fram komi í málskoti séu ástæður heimsókna og samskipta hans við heilbrigðisstofnunina á tímabilinu fram til 5. febrúar 2023 alls óskyldar þeim sem skráðar eru eftir 5. febrúar 2023. Í öðru lagi hafnar M því að hafa verið í lyfjameðferð. Lyfið hafi verið notað í þeim tilgangi að hann næði svefni á umræddu tímabili. Vandamál tengt svefnleysi þýði ekki svo afdráttarlaust að einstaklingurinn sé þunglyndur eða eigi við önnur geðræn vandamál að stríða. Tók hann lyfið aðeins um stuttan tíma. Í þriðja lagi hafnar M því að mál nefndarinnar í máli nr. 48/2018 sé fordæmisgefandi í hans máli.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst um það hvort M hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína við tryggingatöku á þann hátt að það leiði til þess að bótaréttur falli niður á grundvelli 2. mgr. 83. gr. laga um váttryggingarsamninga. Í fyrrgreindri lagagrein kemur fram að hafi váttryggingartaki vanrækt upplýsingaskyldu sína skv. 82. gr. í þeim mæli að ekki telst óverulegt, megi fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta. Í 3. mgr. 83. gr. kemur síðan fram að við mat á ábyrgð félagsins skv. 2. mgr. 83. gr. skuli litið til þess hvaða þýðingu vanrækslan hafi haft fyrir mat félagsins á áhættu, til þess hve sök váttryggingartaka var mikil, með hvaða hætti váttryggingaratburður varð og atvika að öðru leyti.

Í sjúkraskrá M þann 14. október 2020 er tilefni komu á heilsugæslu sagt vera svefnleysi og fjallað er um mál tengd eiginkonu M. Fékk hann sama dag ávísad lyfinu Quetiapin og tekið fram að það skuli nota við svefnvanda. Í símaeftirliti 19. október 2020 er enn og aftur fjallað um vandamál tengd eiginkonu M og fram kemur að M hafi tekið lyfið einu sinni en ekki fundist það virka. Ætlaði M að prófa lyfið aftur. Greiningin sögð svefnröskun og andleg vanlíðan. Síðasta heimsóknin fyrir tjónsatvikið í febrúar 2023 er dagana 19 – 20. nóvember 2020 þegar M leitaði á SAK og fékk viðtal við geðhjúkrunarfræðing úr áfallateymi SAK vegna vanlíðan tengt vandamálum eiginkonu M. Fékk hann almenna fræðslu og greining sögð andleg vanlíðan. Í færslu sjúkraskrár þann 4. desember 2020 fær M endurnýjun á lyfinu og fær 100 stk., vegna svefnvanda. Greining er þar aftur sögð andleg vanlíðan og svefnröskun. Í sjúkraskrá M er ekki að finna frekari færslur vegna fyrrgreinds lyfs eða andlegra einkenna þar til 10. febrúar 2023. Í læknisvottorði geðlæknisins A, dags. 23. maí 2023 kemur fram að M var lagður inn sem legudeildarsjúklingur hjá SAK geðlækningum frá 11. febrúar – 10. mars 2023 vegna alvarlegs þunglyndis. Hafi það verið fyrsta innlögn hans í geðheilbrigðiskerfið. Samskipti M við geðþjónustu þann 19. nóvember 2020 hafi ekkert með þessa dvöl að gera. M hafi á árinu 2020 beðið um ráðgjöf vegna vandamála eiginkonu sinnar. Engin tengsl séu á milli þessara tveggja atvika.

Með vísan til þess sem fram kemur í þessu vottorði og sjúkraskrá, er ekki unnt að líta svo á að M hafi, á þeim tíma sem hann sótti um trygginguna, haft þunglyndi sem honum bar að greina V frá. Hins vegar er ekki hægt að horfa framhjá því að M fékk tvisvar greiningu um andlega vanlíðan við komur sínar til læknis og fékk ávísad geðlyfi sem hafði þann tilgang að hjálpa honum að sofa. Orsök vanlíðunar virðist hafa tengst eiginkonu hans en það var hann sjálfur en ekki eiginkona hans sem fékk greiningu og úrlausn sem var í þessu tilviki lyfjagjöf við þessar komur til læknis. Er það mat nefndarinnar að honum hafi borið að upplýsa V um þetta við töku tryggingarinnar. Verður það ekki talið til óverulegrar vanrækslu á upplýsingagjöf og eru því skilyrði 2. mgr. 83. gr. uppfyllt. Ekki verður þó talið að þunglyndið sem M greindist með í febrúar 2023, sé sjúkdómur sem fyrst hafði sýnt einkenni áður en váttryggingin gekk í gildi og þar með undanskilinn áhættu félagsins sbr. a-lið 5. gr. skilmála váttryggingarinnar.

Þegar metið er hvort V geti takmarkað ábyrgð sína í heild eða að hluta verður að líta til leiðbeininga 3. mgr. 83. gr. laga um váttryggingarsamninga um til hvaða viðmiða eigi að líta. Í fyrsta lagi þar að skoða hvaða þýðingu vanrækslan hafði fyrir mat V á áhættu. V hefur vísað til þess að hefðu legið fyrir upplýsingar sem fram koma í sjúkraskrárfærslum þann 14. október 2020, 19. október 2020 og 20. nóvember 2020 um svefnröskun og andlegan vanlíðan þar sem M fékk ávísad lyfinu Quetiapin, hefði umsókn hans um trygginguna verið samþykkt með takmörkun váttryggingaverndar. Hefur V lagt fram upplýsingar úr áhættumatskerfi sínu þar sem fram kemur að ef um vægt þunglyndi væri að ræða, þá yrði að lágmarki settir sérskilmálar með takmörkun váttryggingaverndar. Þó sá þáttur skipti máli þá hefur hann ekki úrslitaáhrif á hversu mikið V getur takmarkað ábyrgð sína. Það verður einnig að leggja mat á sök M. Við það verður að líta til þess að M á ekki skráðar neinar komur til læknis vegna andlegra vandamála eftir 20. nóvember 2020 og ekkert liggur fyrir um að hann hafi tekið umrætt lyf lengur en sá skammtur sem hann fékk þann dag, dugði. Ekkert bendir heldur til þess að M hafi á þessum tíma verið óvinnufær vegna þessara vandamála. Í þriðja lagi verður að líta til þess með hvaða hætti váttryggingaratburður varð og atvika að öðru leyti. Í færslu í sjúkraskrá þann 15. febrúar 2023 er haft eftir M að andleg líðan hans hafi verið ágæt þar til 2020-2021. Sambærilegar upplýsingar koma einnig fram annarsstaðar í sjúkraskránni. Þannig tengir hann sjálfur þessa atburði saman og getur það aukið takmörkunarheimildir V.

Þegar litið er til þessa alls og atvika að öðru leyti þykir rétt að takmarka ábyrgð V um 1/3 hluta bóta úr sjúkra- og slysatryggingu.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr sjúkra- og slysatryggingu hjá V en heimilt er að skerða bætur til hans um þriðjung.

Reykjavík, 5. september 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir